

S O K F É L E.

75. Szám. Béts. September 17-dikén. (23) 1833

Emlékeztető Jegyzetek.

S e p t e m b e r.

14 Sept. — 1321 † Ravennában Dante az újabb olasz költők között legnevezetesebb. Munkái 5 köt. 4. Velentze. — 1757. Ravennában szép emlék állítottatott néki 1483. — Anyavárosa Florentz tsak 1829 tisztelte meg hasonló emlékekkel. — 1583. Szül. Wallenstein Friedlandi Hertzeg. — 1783. Bétsben ma századszor de egyszer'smind utólján ülik Béts megmentését 1683 egy fényes ájtatos menetellel (processio). — 1817 † Hermine szeretett Nádorunk felesége.

15 Sept. — 1559 † Isabella Zápolya felesége. — 1590. Austria-ban, Tseh és Magyarországban nagy földindulás. — 1730. Rákóczy emberei béveszik Kassát.

16 Sept. — 1645. Lintzi Békesség. A' Protestansok go templomot nyerneek vissza.

17 Sept. — 1744. Nagy Fridrik elfoglalja Prágát.

Némelly Római Tsászárok köz mondásaik.

Titus Vespasianus. Senki se távozzék el az uralkodótól szomorkodva.

Flavius Domitianus. Az uradalom tsalárd jószág.

Antoninus Pius. Jobb egyet megtartani, mint ezret meg ölni.

Marcus Aurelius. Kegyelem az ország védője.

C. Balbinus. Kétszer árt, ki a' gaz embert kéméli.

Gordianus. Szerentsétlen fejedelem az, a' ki előtt titok marad az igazság.

C. Tribonianus. Senki sem lehet egyszerre barát 's hízkelkedő.

Gallienus. Mennél közelebb a' fő a' ponthoz, annál közelebb a' végéhez.

Toldalék a' M. Kurírhoz.

75 (23)

Nagy Constantin. A' gyógyíthatatlan sebet el kell vágni.

Constans. A' mint nevededik a' kevélység, kissebedik a' szerentse.

Gratianus. Nem minő sokáig, hanem minő jól.

Első Leo. Kegyelem a' király oltalma.

Phocas. Könnyebb megtalálni a' szerentsét, mint azt megtartani.

Heraclius. Az Istentől jön a' győzelem.

Második Justinian. Soknak igen sok vagyon, senkinek sints elég.

Philippicus Bardanes. A' szerentse hamar vissza veszi a' mit adott.

Harmadik Leo. Az alatiomos ellenségek a' legveszedelmesebbek.

Constantinus Porphyrogenitus. Átkozott dolog aszszonynak parantsolni.

Geographiai tudositás a' temetőről.

A' temető békességes tsendes kis ország. Az éjféligallyában fekszik egyik oldalról határos estével, keletfelé pedig egy esméretlen, de mint mondják igen szép boldog országgal. A' lakosok száma igen nagy és még mindég nagyobbodik, mert a' ki egyszer polgárjává lesz ezen országnak, azt többé el nem hagyja. A' földje hideg 's hamvas számos kis dombokból áll, de imitt amott nyílik egy kis völgyetske, melly elég nagy hogy a' meglegedett lakost keskeny házával együtt elfogja. Harmat 's fájdalom könnyei öntözgetik; a' levegője hideg 's némellykor fagyos szelek borzasztják; mellyek sohajtásoknak neveztetnek; leg inkább terem itt sárguló fű között a' Nefelejts. A' lakosok különös emberek; mindnyájan némák, kiki meglegszik kis házá-

val, 's nem törődik akár ki a' szomszédja 's akár mi történik mellette. Királyjok nints, egymás között mind egyenlők. Már sokáig lakják ezen tartományt 's még sokáig lesznek birtokában, de az a' hír szárnyal, hogy valaha mind el fognak indulni jobb hazát keresni. Minden embernek szabad köztök lakni, tsak annak nem, ki erőszakosan oda tolaodni akar, vagy kit valamelly törvényszék oda küldött.

Ezen ország tziimerében tsak egy kereszt vagyon de nagyon hatalmas, mert egész fejedelemségek 's királyságok minden polgárjaival néki hódolnak. Külömben könnyen meg lehet találni, mivel számos, majd rövidebb, majd hosszabb utak vezetnek oda, átaljában az útazás igen rövid, alig szált az ember az élet kotsijába, már azt kiáltja a' száraz tsontos kotsis: „Szállj le.“

A' beszéd hatalma.

Nem akarok ezen sorokban eme fontos tárgyról okoskodni, de például tsak néhány beszédeket előadni olly emberek szájából, kiknek nagy sokaságra hatniok kellett, 's kik ez által azon szempillantásban nagy tzélt akartak elérni. A' történet néhány ilyen beszédeket fenntartott: Hannibál, midőn a' Tessino mellett történt ütközet előtt, észre venné, hogy a' katonái nem néznek rettegés nélkül a' római légiókra mondá: „Bajtársaim! az ég győzedelmet hirdet; nem mi, hanem a' Rómaiak rettegjenek; tekintsetek a' tsata mezőre! Seholy hely, hová a' gyáva rejtezzék! Ha meggyőzzetünk mindnyájan elveszünk! Tehát győznünk kell! az Istenek magok akarják! halál 's győzelem közé helyhetek bennünket!“ A' Rómaiak megveretettek. — Midőn IV Henrik 1590-ban az Yvri síkon

seregét tsata rendbe állítaná, hogy a' Ligue ellen a' reá szállott koronát meg vívja, a' rendek közt elnyargalván katonáinak mutatá fejr tollát sisakján, mondván: Gyermekek! ha már többé zászlót nem láttok, ez legyen a' jel mellynél bizvást öszvegyülhettek; mindég a' győzelem 's ditsőség útján fogjátok ezt találni!" a' katonák ötet követték 's győztek. Máskor pedig így buzdítá: „Ti Frantziák vagytok, én vagyok a' királyotok, ott áll az ellenség! rajta! győzzünk!”

Különösen nevezetes még azon furtsa beszéd mellyel egy angoly Generális 1702, midőn az angolyok Cadixot ostromolnák; a' tsata előtt megszóllita katonáit „Angolyok! gondoljátok meg, hogy ti minden nap jó darab marhahust 's erős levest esztek; eltörülhetetlen szégyen volna, ha ezen hitvány néptől a' Spanyoloktól meggyőzetteznétek, kik tsak narantsal és tztrommal élnek!” ezen szavak által felbuzditva dühösen rohantak a' Spanyolokra 's megverték.

Az igazság' tükre.

Egykor egy ferjfi azon gondolatra jött, hogy magának egy igazság' tükört készíttessen, mellyben nem külső formát, hanem az ember belső indulatját látni lehetett. Ezen remek munkával utazni, — és így élelmét keresni akarta. A' tükör elkészült, örömtelven vitte házába 's önnön magán akarta az első próbát tenni, de alig tekintett belé a' mint horzadva vissza ugrott, mert abban irtóztató rémet szemlélt. Azonnal darabra törte a' tükört, mondván: „A' mit most veled teszek, ugyan ezt tennék velem az első kívánsiak, kiket beléd nézni hagynék.”

S e m m i.

Az emberek gyakran azt gondolják, hogy a' *Semmi*, semmi sem volna a' világon, de hibásan mert a' *Semmi* igen sok, 's nagy befolyása van. Gondolná-é valaki, hogy ezen szó, melly a' *Nem-lét* ideáját jelenti, olly nagy szerepet játszik, 's annyi fontos mondásokat képez? Azt mondják, hogy *Semmi*ből lett minden. A' betsületes ember, kinek *semmije* sins még kevesebbé betsültetik, mint *semmi*. — Olly időben élünk, mellyben *semmit* sem tesznek *semmiért*. A' ki sokat kezd, 's kétséges alkuba ereszkedik avval mentegeti magát; hogy; a' ki *semmit* sem mer, *semmit* sem nyer! — A' fősvény a' ki *semmit* sem akar költeni, éppen ugy van, mintha *semmije* sem volna. A' tékozlók és játszók feltserélik tallérjaikat *semmivel*. — Vagyon egy tehetség, melly az embert mindenütt kedvessé teszi, 's nagyre viszi a' világban, a' tehetség; *semmiről* beszélni. Nézze az Úr ezen uratsokat, kik születések helyén olly nagy befolyással bírnak; miről beszélnek? *Semmiről*, mi az oka katzajjoknak? *Semmi*; mi van a' fejökben? *Semmi*; boldog világ, melly olly kevéssel megelégszik!

De sehol sins a' semminek több értéke, mint a szép nemnél, egy *Semmi* szomorítja őket, egy *semmi* vidámitja; *Semmi* gyakran tárgya a' leghoszszabb aszszonyi beszélgetésnek, de gyakran egy *semmi* elég erővel bír, hogy a' legkevélyebb férjfit (boszszankodva mondom, de — ugy van) az aszszony lábához terittse. Egy szóval, vegyük ki a' *semmit* a' világból 's örömmünknek 's szenvedésünknek fele elenyézik!

A' S z a j k ó.

Kevély hangon tsevegte az elszabadúlt kalitkás szajkó mesterkélt ember hangjait a' több szárnyasok előtt. A' gyáva verebek szájátva bámúltak; de a' kellemetes hangú tsalogány tsak nevette a' pulya erölködéseit.

A'vagy nem így tselekesznek e' sok oskola-poros Uratsaink is?

Tyúk és Rétze.

„Ugyan mi idő töltésedet leled nap estig a' gyom dombon?“ kérdi a' buvár rétze a' tyúktól — „a' mit te tótságban,“ felel a' vakirtsáló tyúk.“

Mindennek meg van a' maga szenvedélye, ha különböző nemű is.

Juh és Juhász.

Egykor a' beteg juh nem győzte eléggé köszönni a' juhász körülte elkövetett szorgalmát. Fájdalmai, noha egyik orvos a' másikat érte, napról napra nehezdedtek, — végre elközelge élte alkonya. Ezt a' juhász sejtven, szép gyapját előre lenyirbálta. Ekkor a' szegény haldokló így sóhajtva végezte életét: „most látom, miért voltál oly igen szorgalmatos beteg ágyam körül.“

Egy frantzia Journal (de la Drome) e'kent adja elő azon férfiak lajstromát, kik a' frantzia revolutzió 's ezután a' Fr. Tsászárság ideje alatt katonai érdemeikért Királyi, Hertzegi 's a' t. méltóságokra emeltettek:

Augreau, Casiglionéi Hertzeg, Párisi gyümöltsáros fija. Katonává lett 1792-ben Generálissá 1794-ben.

Bernadotte, Svétziai Király, Pauban egy Ügyvéd fija, a' Revolutio alatt lett katonává.

Berthier, Neuenburgi és Wagrami Printz, atya kapus volt a' hadi ministerium palotájában.

Bessieres, Isztriai Hertzeg, Breisachban egy polgár fija, katonáva lett 1792-ben; Kapitánnyá 1796-ban, Generállá 1809-ben.

Brune, Marchall, Brivés-i Ügyvéd fija, könyvnyomtató, később katona.

Dawust, Auerstädti és Eckmühli Hertzeg, előkelő familiából született 1770-ben, együtt tanult Napoleon Bonapartéval a' Briennei katona öskolában.

Jourdan, Marchall, Limogési polgár fija.

Kleber, Marchall, Strassburgi polgár fija.

Kellermann, Valmi Hertzeg, Strassburgi polgár fija.

Lannes, Montebellói Hertzeg, Kártonfestő fija Lectouner-Gers-ből, katonává lett 1792-ben, Generál, 1800-ban, Marschall 1804-ben.

Lefebre, Dantzigi Hertzeg, egy huszár közember fija.

Massena, Eszlingeni Princz, Nizzai borkereskedő fija.

Moncey, Coneglianói Hertzeg, Besanczoni Ügyvéd fija, 16 esztendőskorában lett katonává.

Mortier, Trevisói Hertzeg, Chateau - Cambresi kalmár fija, nemzeti gárdista.

Murat, Nápolyi Király, la Bastideből egy kortszáras fija.

Ney, Moskaui Hertzeg, Sarrelouiból egy kádár v. pintér fija; huszárrá lett 1787-ben; Generállá 1796-b.

Oudinot, Reggiói Hertzeg, Bai-si kalmár fija.

Serrurier, Lyoni polgár fija.

Soult, Dalmatzlai Hertzeg, St. Amandi földmivelő fija.

Suchet, Albuferai Hertzeg, Lyoni fábrikás fija.

Victor, Bellunoi Hertzeg, egy falusi Notarius fija, elsőben muzsikára adta magát, később katonává lett.

A p r ó s á g o k.

— Jupiter egykor fel háborodván Amor számtalan tsínjain, a' kis pajzán' szemeit békötötte: „Jaj nékem!“ kiálta a' szegény gyermek, „hogy járjak én most a' földön, holott egy tsipetnyit sem látok!“ „Békélj“ mosolyga Zeus, „imé vezetőt adok,“ 's legottan kísérője lőn a' *könnyeszűség!*

— Az aszszonyok egykor, talám még az arany korban panaszolkodtak, hogy a' szépség oly mulandó holmi volna, 's könyörögtek, hogy Jupiter más módon ezt a' hijánosságot pótolja ki. Jupiter, ki a' mint tudva vagon az aszszonyoknak mindég nagyon kedvezett, meg indittatván szivre ható könyörgéseiktől, nekik a' negédeskedést adá — már az olta a' rút, sőt még a' vén sem panaszolkodik, mert mind egyik azt hiszi, hogy szép.

R e j t e t t s z ó.

Hat jegyhől erede, de tsak öt hangokra oszol szét.
Élted napjaihoz két elsöm futva siet; de
Rejtezük állati fog négy végsőmben, noha viszzán
Megveri buzádat gyakran; de keletkezik a' mív
Ékes hármamban, 's két végsöm varga kezében
Illik; — Nemzet egész, melyben lakozik nemes ösztön.
